

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕГУЛЮВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ЛІСІВ» Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина Спеціальність: Н4 Лісове господарство Освітня програма «Лісове господарство»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньої програми	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	6 кредитів /180 годин
Семестр	1
Форма контролю	іспит
Мова викладання	українська
Профайл викладача 	Масальський Владислав Петрович Посада: доцент кафедри лісового господарства Вчене звання: доцент Науковий ступінь: кандидат біологічних наук https://orcid.org/0000-0001-8642-7782 https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk Робоче місце: навчальний корпус №1 (пл. Соборна, 8/1), 36 ауд. E-mail: vlad.masalskiy71@gmail.com
Опис дисципліни	На вивчення дисципліни для денної форми навчання виділено всього 180 академічних годин (6 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 70 годин (лекції – 28, практичні заняття – 42), самостійна робота студентів – 80 годин, курсовий проєкт – 30 годин.
Передумови для вивчення дисципліни	Обов'язковий освітній компонент «Регулювання продуктивності лісів» базується на знаннях дендрології, ботаніки, лісової екології, ґрунтознавства, фітоценології, лісівництва, тощо.
Мета вивчення дисципліни	Курс спрямовано на набуття навичок у вирішенні проблеми регулювання продуктивності лісів та підвищення їх якості залежно від мети вирощування.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання – формат <i>face-to-face</i> із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальний графік, дистанційна форми навчання та ін.) – змішане навчання з використанням навчальної платформи <i>Moodle</i> , сервісів <i>ZOOM</i> , <i>Google Meet</i> , мобільних додатків
Компетентності відповідно до Стандарту	ІК. Здатність розв'язувати практичні проблеми і складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства.

вищої освіти	ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5. Здатність розробляти проєкти та управляти ними. СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми лісового господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення. СК 2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства. СК 3 Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів. СК 5. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі лісового господарства у широких або мультидисциплінарних контекстах. СК 6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля.
Програмні результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти	ПРН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень. ПРН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень. ПРН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності. ПРН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання. ПРН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів. ПРН 8. Розробляти та вдосконалювати технологічні і виробничі процеси, впроваджувати сучасні цифрові технології.
Структура курсу	Змістовний модуль 1. Теоретичні основи продуктивності лісу та методи її підвищення Тема 1.1. Принципи академічної доброчесності. Загальні поняття про продуктивність лісів. (16 год.) Тема 1.2. Шляхи регулювання продуктивності лісів (18 год.). Тема 1.3. Лісівничі заходи спрямовані на підвищення продуктивності та поліпшення якості лісостанів. (18 год.) Змістовий модуль 2. Екологічні та біологічні чинники, що впливають на продуктивність лісу та їх регулювання Тема 2.1. Продуктивність лісів залежно від фізико-хімічних властивостей ґрунтів. (16 год.) Тема 2.2. Біологічний кругообіг поживних речовин у лісостанах. (16 год.) Тема 2.3. Біологічна меліорація бідних та відносно бідних лісових ґрунтів. (18 год.) Тема 2.4. Increasing forest productivity through breeding and genetics. (18 год.)
.Методи навчання	Розкриття навчального матеріалу з візуальним поясненням; дискусійне обговорення проблемних питань; виконання практичних та науково-дослідних завдань індивідуально або в групах; доповіді; презентації; есе.

Політика курсу	• Середовище в аудиторії — дружнє, творче, відкрите до конструктивної критики. • Виконання завдань, передбачених програмою, з дотриманням дедлайнів. • Відпрацювання пропущених занять — відповідно до графіку консультацій викладача. • Порухення принципів академічної доброчесності — підстава для негативного оцінювання роботи здобувача. • Методи і критерії оцінювання – підсумковий контроль навчальної діяльності здобувачів здійснюється у формі іспиту за результатами поточного та рубіжного контролю і передбачає обов’язкову присутність здобувачів. Результати іспиту оприлюднюють в електронному журналі академічної групи. Поточний та рубіжний контроль здійснюють за десятибальною шкалою. Результати оцінювання здобувача виставляють в електронний журнал АСУ БНАУ, які автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт. Максимально можлива кількість балів: практичні заняття – 20; самостійна робота – 10, рубіжний контроль – 10, курсовий проєкт – 30, підсумковий контроль – 30. • Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній / інформальній освіті здійснюється відповідно до чинного Положення https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_neformal_osvita_2024.pdf.
Рекомендовані джерела інформації	<u>Основна література</u> 1. Білоус В.І. Лісова селекція: підручник. Умань, 2003. 534 с. URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php 2. Заячук В.Я. Дендрологія: підручник. Львів: Апріорі, 2008. 656 с. URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php 3. Коваленко І.М. Лісова екологія з основами лісовідновлення та лісорозведення: підручник. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2018. 240 с. URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php 4. Кременецька Є.О., Підвищення продуктивності лісів лісокультурними методами: Конспект лекцій. Суми. 2020. 55 с. URL: https://newlibrary.snau.edu.ua/cgi-bin/koha/opac-retrieve-file.pl?id=ffce5a4820726bf007cbb1eea4a84166 5. Масальський В.П., Хрик В.М., Лозінська Т.П., Левандовська С.М., Ситник О.С., Кімейчук І.В. Регулювання продуктивності лісів. Методичні рекомендації до виконання курсового проєкту для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство». Біла Церква, 2024. 18 с. <i>Наукова бібліотека БНАУ</i>. 6. Масальський В.П., Хрик В.М., Кімейчук І.В. Регулювання продуктивності лісів: методичні вказівки для виконання практичних робіт для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство». Біла Церква, 2024. 85 с. <i>Наукова бібліотека БНАУ</i>. 7. Свириденко В.Є. Лісівництво: підручник. Київ: Сільгоспосвіта, 1995. 364 с. URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php 8. Свириденко В.Є. Лісівництво: цикл лекцій: навч. посіб. Київ: Арістей, 2007. 391с URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php 9. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісівництво: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство». Біла Церква,

2021. 444 с. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8547>

Допоміжна література

1. Бугайов С.М, Пастернак В.П. Вільхові ліси Лівобережного Лісостепу України: стан та продуктивність: монографія. Харків. ХНАУ. 2020. 180 с. URL: <https://uriffm.org.ua/media/uploads/2025/04/08/.pdf>
2. Довідник господаря лісу. Книга І нормативні документи. Івано-Франківськ: Нова Зоря. 2006. 752 с. URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php
3. Закон України «Про внесення змін до Лісового кодексу України». Голос України. 2006. № 59 (3809). 31 березня. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3404-15#Text>
4. Кашпор С.М., Строчинський А.А. Лісотаксаційний довідник. Корсунь-Шевченківський: Вид. «Майдаченко». 2013. 496 с. URL: https://www.studmed.ru/kashpor-s-m-stroch-nsk-y-a-a-red-l-sotaksac-y-niy-dov-dnik_1529938d601.html
5. Правила відтворення лісів. К., КМ України, 2007. 6 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2007-п#Text>
6. Гончар В.М. Особливості формування високопродуктивних березово-соснових деревостанів Західного Полісся. Рівне. 2018. 202 с. URL: <https://profbook.com.ua/osoblyvosti-formuvannya-vysokoproduktyvnyh-berezovo-sosnovyh-derevostaniv.html?srsId=AfmBOop3PQ56jb8eLJbhhoZsvNg8thwE6A3ZaIzgI4AukmUEMtsXq7No>
7. Копій Л.І., Михайленко М.М. аналіз потенційних можливостей підвищення продуктивності соснових деревостанів. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2008. Вип. 18.11. С. 29–34. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2008/18_11/29_Kopij_18_11.pdf
8. Коваленко В.Д. Вирощування високопродуктивних лісів. Харків: ХНАУ, 2015. 196 с.
9. Лозінська Т.П., Задорожний А.І., Масальський В.П. Дослідження нових технологій та інновацій у сфері лісового господарства. *Агробіологія*. 2024. № 1. С. 268–276.
10. Масальський В.П., Лозінська Т.П., Мордатенко І.Л. Генеративна здатність видів роду *Quercus* L. як спосіб підвищення продуктивності дубових насаджень. *Агробіологія*. 2025. № 1. С. 343–354. doi: 10.33245/2310-9270-2025-195-1-343-354
11. Моніторинг та підвищення стійкості антропогенно порушених лісів. Збірник рекомендацій УкрНДЦІГА. Харків: Нове слово, 2018. 304 с. URL: [https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=JwU_B&S21ALL=%28<>U%3DП342.56\\$<>%29&Z21ID=&S21SRW=TIPVID&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20](https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=JwU_B&S21ALL=%28<>U%3DП342.56$<>%29&Z21ID=&S21SRW=TIPVID&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20)
12. Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 р. № 724. 8 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-п#Text>
13. Про схвалення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1777-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-derzhavnoyi-strategiy-a1777r>
14. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
15. Хрик В.М., Лозінська Т.П., Олешко О.Г., Левандовська С.М., Бойко

В.М., Кімейчук І.В. Генетика, селекція та насінництво лісових та декоративних рослин: Термінологічний словник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальностей 205 «Лісове господарство» та 206 «Садово-паркове господарство». Біла Церква, 2020. 55 с. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/9386>

Адреси сайтів в INTERNET

1. Всесвітній фонд дикої природи (WWF). URL: <https://wwf.panda.org>
2. Галузева інтернет-газета. URL: www.derevo.info.
3. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: <https://surl.li/ubfcnpq>
4. Державне агентство лісових ресурсів України: Офіційний сайт. URL: <https://forest.gov.ua>
5. Лісовий кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
6. Верховна Рада України. Правила поліпшення якісного складу лісів, проведення інших рубок та робіт, пов'язаних і не пов'язаних із веденням лісового господарства URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-п#Text>
7. Слово і Діло. Природа та війна: Як російська агресія вплинула на довкілля. (2023, October 22). <https://www.slovoidilo.ua/2022/11/08/infografika/suspilstvo/pryroda-ta-vijna-yak-rosijska-ahresiya-vplynula-dovkillya>